

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

30 päivänä tammikuuta 2020*

Ennakkoratkaisupyyntö – Direktiivi 82/891/ETY – 12 ja 19 artikla –
Rajavastuuyhtiöiden jakautumiset – Jakautuvan yhtiön velkojien etujen suoja –
Jakautumisen pätemättömyys – Actio pauliana -kanne

Asiassa C-394/18,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Corte d'appello di Napoli (Napolin ylioikeus, Italia) on esittänyt 27.2.2018 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 14.6.2018, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

I.G.I. Srl

vastaan

Maria Grazia Cicenia,

Mario Di Pierro,

Salvatore de Vito ja

Antonio Raffaele,

Costruzioni Ing. G. Iandolo Srl:n

osallistuessa asian käsittelyyn

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Arabadjiev sekä tuomarit P. G. Xuereb (esittelevä tuomari), T. von Danwitz, C. Vajda ja A. Kumin,

julkisasiamies: M. Szpunar,

kirjaaja: hallintovirkamies R. Schiano,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 5.6.2019 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– I.G.I. Srl, edustajanaan S. Ietti, avvocatessa,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

- Costruzioni Ing. G. Iandolo Srl, edustajinaan S. Pierro ja S. Ietti, avvocatessa,
- Euroopan komissio, asiamiehinään L. Malferrari, W. Mölls ja H. Støvlbæk,

kuultuaan julkisasiamiehen 26.9.2019 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla osakeyhtiöiden jakautumisesta 17.12.1982 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 82/891/ETY (EYVL 1982, L 378, s. 47), sellaisena kuin se on muutettuna 13.11.2007 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2007/63/EY (EUVL 2007, L 300, s. 47) (jäljempänä kuudes direktiivi), 12 ja 19 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat yhtäältä I.G.I. Srl ja toisaalta Maria Grazia Cicenia, Mario Di Pierro, Salvatore de Vito ja Antonio Raffaele ja jossa on kyse viimeksi mainittujen henkilöiden mahdollisuudesta nostaa sellaisen jakautuvan yhtiön velkojina, jonka varoista osa on siirretty I.G.I:hin, actio pauliana -kanne sen toteamiseksi, että jakautuminen on tehoton heihin nähden, ja vaatia I.G.I:lle luovutettua omaisuutta koskevia täytäntöönpano- tai turvaamistoimia.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Kolmas direktiivi 78/855/ETY

- 3 Perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla osakeyhtiöiden sulautumisesta 9.10.1978 annetun kolmannen neuvoston direktiivin 78/855/ETY (EYVL 1978, L 295, s. 36), sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2007/63 (jäljempänä kolmas direktiivi), 1 artiklan, jonka otsikko on ”Soveltamisala”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä säädettyjä yhteensovittamistoimenpiteitä sovelletaan seuraavia yhtiömuotoja koskeviin jäsenvaltioiden lakeihin, asetuksiin ja hallinnollisiin määräyksiin:

– –

– Italia:

la società per azioni,

– –”

- 4 Kolmannen direktiivin 13 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Vastaanottavan ja sulautuvan yhtiön velkojien suoja voi olla erilainen.”

Kuudes direktiivi

- 5 Kuudennen direktiivin johdanto-osan kahdeksannessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”velkojia, mukaan lukien joukkovelkakirjojen haltijat, ja niitä, joilla on jakautumiseen osallistuvia yhtiöitä kohtaan muita vaatimuksia, on suojattava niin, että jakautuminen ei vaikuta haitallisesti heidän etuihinsa”.

- 6 Tämän direktiivin johdanto-osan 11. perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”oikeusvarmuuden turvaamiseksi jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden, niiden ja ulkopuolisten sekä niiden jäsenten välisissä suhteissa pätemättömyyteen johtavia tilanteita on rajoitettava säätämällä, että puutteet on voitava oikaista aina kun se on mahdollista, sekä rajoittamalla sitä määräaikaan, jossa pätemättömyyttä koskeva oikeudenkäynti voidaan panna vireille”.

- 7 Mainitun direktiivin 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jos jäsenvaltiot sallivat, että niiden lainsäädännön alaiset, [kolmannen direktiivin] 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut yhtiöt toteuttavat tämän direktiivin 2 artiklassa tarkoitettuja hankkimalla tapahtuvia jakautumisia, niiden on sovellettava tällaisiin jakautumisiin tämän direktiivin I luvun säännöksiä.

2. Jos jäsenvaltiot sallivat, että 1 kohdassa tarkoitetut yhtiöt jakautuvat 21 artiklassa tarkoitettulla tavalla muodostamalla uusia yhtiöitä, niiden on sovellettava tällaisiin jakautumisiin tämän direktiivin II luvun säännöksiä.

--”

- 8 Kuudennen direktiivin 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tässä direktiivissä tarkoitetaan ’hankkimalla tapahtuvalla jakautumisella’ menettelyä, jossa yhtiö purkautuen selvitysmenettelyttä siirtää varansa ja vastuunsa useammalle kuin yhdelle yhtiölle, jäljempänä ’vastaanottavat yhtiöt’, siten, että jakautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat vastikkeeksi vastaanottavien yhtiöiden osakkeita sekä mahdollisesti rahakorvauksen, jonka määrä ei kuitenkaan saa olla enemmän kuin 10 prosenttia näin annettavien osakkeiden nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa kirjanpidollisesta vasta-arvosta.

--

3. Kun tässä direktiivissä viitataan [kolmanteen direktiiviin], ilmaisulla ’sulautumiseen osallistuvat yhtiöt’ tarkoitetaan ’jakautumiseen osallistuvia yhtiöitä’, ilmaisulla ’sulautuva yhtiö’ tarkoitetaan ’jakautuvaa yhtiötä’, ilmaisulla ’vastaanottava yhtiö’ tarkoitetaan jokaista vastaanottavaa yhtiötä ja ilmaisulla ’sulautumissuunnitelma’ tarkoitetaan ’jakautumissuunnitelmaa’.”

- 9 Kuudennen direktiivin 12 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden lainsäädännössä on järjestettävä riittävä suoja jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden niille velkojille, joiden saatavat ovat syntyneet ennen jakautumissuunnitelman julkaisemista, mutta eivät ole erääntyneet ennen sitä.

2. Tätä varten jäsenvaltioiden lainsäädännössä on säädettävä ainakin, että tällaisilla velkojilla on oikeus saada [riittävät takeet], jos tällainen suoja on [jakautuvan yhtiön ja sen yhtiön, jolle velvoite siirtyy jakautumissuunnitelman ehtojen mukaisesti,] rahoitusaseman vuoksi tarpeen eikä [näillä velkojilla ei vielä ole tällaisia takeita].

3. Jos sen yhtiön velkoja, jolle velvoite on siirretty jakautumissuunnitelman mukaisesti, ei ole saanut saatavalleen suoritusta, vastaanottavat yhtiöt vastaavat siitä yhteisvastuullisesti. Jäsenvaltiot voivat rajoittaa tämän vastuun kullekin yhtiölle jaettujen nettovarojen määrään muiden yhtiöiden kuin sen yhtiön osalta, jolle velvoite on siirretty. Jäsenvaltioiden ei kuitenkaan tarvitse soveltaa tätä kohtaa, jos jakaminen tapahtuu tuomioistuimen valvonnassa 23 artiklan mukaisesti ja sellainen pääluvun mukainen velkojen enemmistö tai johonkin velkojaryhmään kuuluvien velkojen enemmistö, joka edustaa kolmea neljäsosaa jakautuvan yhtiön velkojen tai jonkin velkojaryhmän saatavien arvosta, on sopinut luopuvansa yhteisvastuun vaatimisesta 23 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisessa kokouksessa.
4. Sovelletaan, mitä [kolmannen direktiivin] 13 artiklan 3 kohdassa säädetään.
5. Jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden joukkovelkakirjojen haltijoihin sovelletaan 1–4 kohtaa, jollei velkakirjanhaltijoiden kokous, kun kansallisessa lainsäädännössä on säännökset tällaisesta kokouksesta, tai kukin velkakirjanhaltija erikseen hyväksy jakautumista, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta tällaisten oikeuksien yhteistä käyttämistä koskevien säännösten soveltamista.
6. Jäsenvaltiot voivat säätää, että vastaanottavat yhtiöt vastaavat yhteisvastuullisesti jakautuvan yhtiön velvoitteista. Tällöin niiden ei tarvitse soveltaa edellisiä kohtia.
7. Jos jäsenvaltio yhdistää 1–5 kohdassa säädetyn velkojansuojajärjestelmän 6 kohdassa säädettyyn vastaanottavien yhtiöiden yhteisvastuuseen, se voi rajoittaa yhteisvastuun kullekin [yhtiölle] jaettujen nettovarojen määrään.”
- 10 Kuudennen direktiivin 15 artiklassa säädetään seuraavaa:
- ”Jäsenvaltioiden lainsäädännössä on säädettävä siitä, milloin jakautuminen tulee voimaan.”
- 11 Tämän direktiivin 17 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:
- ”Jakautumisella on seuraavat suoraan laista johtuvat ja samanaikaiset vaikutukset:
- sekä jakautuvan yhtiön ja vastaanottavien yhtiöiden välillä että suhteessa ulkopuolisiin kaikki jakautuvan yhtiön varat ja vastuut siirtyvät vastaanottaville yhtiöille; varat ja vastuut siirtyvät jaettuina jakautumissuunnitelmassa olevan tai 3 artiklan 3 kohdassa säädetyn jaon mukaisesti;
 - jakautuvan yhtiön osakkeenomistajista tulee yhden tai useamman vastaanottavan yhtiön osakkeenomistajia jakautumissuunnitelmassa olevan jaon mukaisesti;
 - jakautuva yhtiö lakkaa.”
- 12 Mainitun direktiivin 19 artiklassa säädetään seuraavaa:
- ”1. Jäsenvaltiot saavat säätää jakautumisen pätemättömyydestä vain noudattaen seuraavia säännöksiä:
- pätemättömyys on todettava tuomioistuimen päätöksellä;
 - jakautumiset, jotka ovat tulleet voimaan 15 artiklan mukaisesti, voidaan todeta pätemättömiksi vain niiden laillisuuden oikeudellisen tai hallinnollisen ennakkovalvonnan puutteen tai virallisen vahvistamisen puutteen perusteella tai jos näytetään, että yhtiökokouksen päätös on pätemätön tai moitteenvaarainen kansallisen oikeuden mukaan;

- c) oikeudenkäyntiä pätemättömyyden toteamiseksi ei saa panna vireille myöhemmin kuin kuusi kuukautta sen jälkeen, kun jakautuminen on tullut voimaan suhteessa siihen, joka vetoaa pätemättömyyteen, tai jos puutteet on oikaistu;
- d) jos puute, jonka perusteella jakautuminen voidaan todeta pätemättömäksi, voidaan oikaista, toimivaltaisen tuomioistuimen on asetettava kyseessä oleville yhtiöille määräaika sitä varten;
- e) päätös, jolla jakautuminen todetaan pätemättömäksi, on julkistettava noudattaen jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyä, [niiden takeiden yhteensovittamisesta samanveroisiksi, joita jäsenvaltioissa vaaditaan perustamissopimuksen 58 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuilta yhtiöiltä niiden jäsenten sekä ulkopuolisten etujen suojaamiseksi, 9.3.1968 annetun ensimmäisen neuvoston direktiivin 68/151/ETY (EYVL 1968, L 65, s. 8)] 3 artiklan mukaista menettelyä;
- f) jos ulkopuolinen kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta tällaiseen päätökseen, muutosta on haettava kuudessa kuukaudessa luettuna siitä, kun päätös on julkistettu direktiivissä 68/151/ETY säädetyllä tavalla;
- g) päätös, jolla jakautuminen todetaan pätemättömäksi, ei sellaisenaan vaikuta sellaisten vastaanottavien yhtiöiden tekemien tai [niiden] kanssa tehtyjen sitoumusten pätevyyteen, jotka ovat syntyneet ennen kuin päätös on julkaistu mutta 15 artiklassa tarkoitettuna ajankohdan jälkeen;
- h) jokainen vastaanottava yhtiö vastaa velvoitteistaan, jotka syntyvät sen jälkeen, kun jakautuminen on tullut voimaan, mutta ennen kuin jakautumisen pätemättömäksi toteava päätös on julkaistu. Myös jakautuva yhtiö vastaa tällaisista velvoitteista; jäsenvaltiot voivat säätää, että tämä vastuu rajoittuu sille vastaanottavalle yhtiölle siirrettävään osuuteen nettovarallisuudesta, jolle tällainen velvoite syntyi.

2. Jäsenvaltioiden lainsäädännössä voidaan 1 kohdan a alakohdasta poiketen säätää myös, että hallintoviranomainen voi todeta jakautumisen pätemättömäksi, jos sen päätökseen voidaan hakea muutosta tuomioistuimelta. Mitä b, d, e, f, g ja h alakohdassa säädetään, koskee vastaavasti tällaista hallintoviranomaista. Tällaista menettelyä pätemättömyyden toteamiseksi ei saa aloittaa myöhemmin kuin kuusi kuukautta 15 artiklassa tarkoitettuna ajankohdan jälkeen.

3. Edellä sanottu ei vaikuta jäsenvaltioiden sellaisen lainsäädännön soveltamiseen, jonka mukaan jakautuminen voidaan todeta pätemättömäksi muunlaisessakin valvonnassa kuin sen laillisuuden oikeudellise[ssa] tai hallinnollise[ssa] ennakkovalvonna[ssa].”

- 13 Kuudennen direktiivin 2–19 artikla sisältyvät sen I lukuun, jonka otsikko on ”Hankkimalla tapahtuva jakautuminen”.
- 14 Kyseisen direktiivin II luvussa, jonka otsikko on ”Jakautuminen uusia yhtiöitä perustamalla”, olevassa 21 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan ’jakautumisella perustamalla uusia yhtiöitä’ menettelyä, jossa yhtiö purkautuen selvitysmenettelyttä siirtää kaikki varansa ja vastuunsa useammalle kuin yhdelle uudelle yhtiölle osakkeenomistajien saadessa vastikkeeksi vastaanottavien yhtiöiden osakkeita ja mahdollisesti rahakorvauksen, jonka määrä ei kuitenkaan saa olla enemmän kuin 10 prosenttia näin annettavien osakkeiden nimellisarvosta tai, jos nimellisarvoa ei ole, kirjanpidollisesta vasta-arvosta.”

- 15 Mainitun direktiivin 22 artiklan, joka on myös II luvussa, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jakautumiseen uusia yhtiöitä perustamalla sovelletaan, mitä tämän direktiivin 3, 4, 5 ja 7 artiklassa, 8 artiklan 1 ja 2 kohdassa sekä 9–19 artiklassa säädetään, sanotun kuitenkaan rajoittamatta direktiivin 68/151/ETY 11 ja 12 artiklan soveltamista. Tällöin ’jakautumiseen osallistuvilla yhtiöillä’ tarkoitetaan jakautuvaa yhtiötä ja ’vastaanottavilla yhtiöillä’ tarkoitetaan jokaista uutta yhtiötä.”

- 16 Kuudennen direktiivin IV luvussa, jonka otsikko on ”Muut jakautumisena pidettävät menettelyt”, olevassa 25 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan jokin 1 artiklassa tarkoitettu menettely on mahdollinen ilman, että jakautuva yhtiö lakkaa, sovelletaan, mitä I, II ja III luvussa säädetään, lukuun ottamatta 17 artiklan 1 kohdan c alakohtaa.”

Italian oikeus

- 17 Siviililain (codice civile) 2503 §:ssä, jonka otsikko on ”Velkojien vastalause”, säädetään seuraavaa:

”Sulautuminen voidaan toteuttaa vasta 60 päivän kuluttua viimeisestä 2502-bis §:ssä säädetyistä kaupparekisteriin rekisteröinnistä, lukuun ottamatta tilanteita, joissa sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden velkojat, joiden saatavat ovat syntyneet ennen 2501-ter §:n 3 momentissa säädettyä rekisteröintiä tai julkaisemista, ovat suostuneet sulautumiseen tai velat maksetaan velkojille, jotka eivät ole antaneet suostumustaan, taikka pankkiin talletetaan vastaavat rahamäärät, ellei yksi ainoa tilintarkastusyhtiö ole laatinut 2501-sexies §:ssä säädettyä kertomusta kaikkien sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden osalta ja vahvistanut omalla vastuullaan 2501-sexies §:n 6 momentissa tarkoitettulla tavalla, että sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden varallisuus- ja rahoitusasemat ovat sellaiset, ettei edellä mainittujen velkojien suojaamiseksi ole tarpeen antaa vakuuksia.

Ellei mitään näistä poikkeuksista voida soveltaa, edellisessä momentissa mainitut velkojat voivat edellä mainitussa 60 päivän määräajassa esittää vastalauseen. Tällöin sovelletaan 2445 §:n viimeistä momenttia.”

- 18 Siviililain 2504-quater §:ssä, jonka otsikko on ”Sulautumisen pätemättömyys”, säädetään seuraavaa:

”Kun sulautuminen on rekisteröity 2504 §:n 2 momentin mukaisesti, sitä ei enää voida todeta pätemättömäksi.

Tämä ei rajoita sulautumisesta mahdollisesti vahinkoa kärsineille osakkaille tai ulkopuolisille kuuluvaa oikeutta saada vahingonkorvausta.”

- 19 Siviililain 2506 §:ssä, jonka otsikko on ”Jakautumisen muodot”, säädetään seuraavaa:

”Jakautumisessa yhtiö siirtää joko koko varallisuutensa useille toimiville tai perustettaville yhtiöille tai osan varallisuudestaan, jolloin se voidaan siirtää myös vain yhdelle yhtiölle, sekä vastaavat osakkeet tai osuudet osakkailleen.

Rahakorvauksen maksaminen on sallittua, mutta sen määrä ei saa olla enemmän kuin 10 prosenttia annettavien osakkeiden tai osuuksien nimellisarvosta. Lisäksi on sallittua, että tietyt osakkaat eivät saa jonkin vastaanottavan yhtiön osakkeita tai osuuksia vaan jakautuvan yhtiön osakkeita tai osuuksia; tämä edellyttää kuitenkin yksimielistä hyväksyntää.

Jakautuva yhtiö voi jakautuessaan joko purkautua ilman selvitysmenettelyä tai jatkaa toimintaansa.

Selvitystilassa olevat yhtiöt, joiden varojen jakaminen on aloitettu, eivät saa osallistua jakautumiseen.”

- 20 Siviililain 2506-ter §:n viimeisessä momentissa, jonka otsikko on ”Sovellettavat oikeussäännöt”, säädetään seuraavaa:

”Jakautumiseen sovelletaan lisäksi 2501-septies §:ää, 2502 §:ää, 2502-bis §:ää, 2503 §:ää, 2503-bis §:ää, 2504 §:ää, 2504-ter §:ää, 2504-quater §:ää, 2505 §:n 1 ja 2 momenttia, 2505-bis §:ää ja 2505-ter §:ää. Kaikkien kyseisiin pykäliin sisältyvien sulautumista koskevien viittausten on tulkittava koskevan myös jakautumista.”

- 21 Siviililain 2506-quater §:n, jonka otsikko on ”Jakautumisen vaikutukset”, viimeisessä momentissa vahvistetaan seuraavaa:

”Kukin yhtiö on sille siirrettyjen tai jääneiden varojen tosiasiallisen arvon rajoissa yhteisvastuussa niistä jakautuvan yhtiön veloista, joita se yhtiö, jolle ne on siirretty, ei ole suorittanut.”

- 22 Siviililain 2901 §:ssä, joka sisältyy jaksoon ”Takaisinsaantikanne”, säädetään seuraavaa:

”Vaikka saatava olisi ehdollinen tai määräaikainen, velkoja voi vaatia, että omaisuudenluovutukset, joilla velallinen aiheuttaa sille vahinkoa, todetaan tehottomiksi siihen nähden, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

- 1) velallinen on ollut tietoinen velkojalle aiheutuvasta vahingosta tai, jos kyseessä on ennen saatavan syntymistä toteutettu omaisuudenluovutus, luovutuksen tarkoituksena on ollut estää saatavan suorittaminen;
- 2) lisäksi, jos kyseessä on vastikkeellinen luovutus, kolmas osapuoli on ollut tietoinen vahingosta ja, mikäli kyseessä on ennen saatavan syntymistä toteutettu luovutus, se on osallistunut luovutukseen, jonka tarkoituksena on ollut vahingon aiheuttaminen velkojalle.

– –”

- 23 Siviililain 2902 §:n 1 momentista ilmenee, että velkoja, jonka vaatimuksesta velallisen toteuttama omaisuudenluovutus, jolla on aiheutettu haittaa velallisen omaisuutta koskevalle velkojan vakuudelle, on todettu tehottomaksi, voi vaatia riidanalaisen luovutuksen kohteena olevaa omaisuutta koskevia täytäntöönpano- tai turvaamistoimia ostajina olevia kolmansia osapuolia vastaan.
- 24 Siviililain 2903 §:stä ilmenee vielä, että takaisinsaantikannetta koskee viiden vuoden vanhentumisaika, joka alkaa kulua omaisuudenluovutuksen toteuttamisesta.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 25 Costruzioni Ing. G. Iandolo Srl siirsi 16.9.2009 päivätyllä notaarin asiakirjalla osan varallisuudestaan tätä varten samalla notaarin asiakirjalla perustetulle I.G.I:lle.
- 26 Cicenia, Di Pierro, de Vito ja Raffaele, jotka katsoivat Costruzioni Ing. G. Iandolon menettäneen tämän jakautumisen seurauksena suuren osan varallisuudestaan ja omistavan enää vain muutamia arvoltaan vähäisiä maa-alueita, nostivat Tribunale di Avellinossa (Avellinon alioikeus, Italia) I.G.I:tä ja Costruzioni Ing. G. Iandolo vastaan kanteen, jossa he ilmoittivat olevansa viimeksi mainitun yhtiön velkojia. Kantajat nostivat ensisijaisesti siviililain 2901 §:n mukaisen takaisinsaantikanteen, eli niin sanotun actio pauliana -kanteen, jossa he vaativat, että kyseessä oleva jakautuminen todetaan

- tehottomaksi heihin nähden. Toissijaisesti he vaativat, että Costruzioni Ing. G. Iandolon ja I.G.I:n todetaan olevan yhteisvastuussa Costruzioni Ing. G. Iandolon veloista siviililain 2506-quater §:n mukaisesti.
- 27 Tribunale di Avellino hyväksyi 11.12.2015 antamallaan tuomiolla kantajien päävaatimuksen ja totesi kyseessä olevaan jakautumiseen sisältyvän varallisuuden siirron tehottomaksi heihin nähden sen varallisuuden osalta, jota tarkoitetaan peruutetussa toimessa ja joka on edelleen I.G.I:n omistuksessa.
- 28 I.G.I. ja Costruzioni Ing. G. Iandolo valittivat tästä tuomiosta Corte d'appello di Napoliin (Napolin ylioikeus, Italia) väittäen, ettei kyseessä olevien velkojien nostamaa actio pauliana -kannetta voida ottaa tutkittavaksi, koska siviililain 2503 §:ssä tarkoitettu vastalause on ainoa muutoksenhakekeino, jota jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden velkojat voivat käyttää, ja koska velkojat eivät ole esittäneet vastalauseita, jakautumisen vaikutukset ovat heihin nähden lopulliset. Kyseiset yhtiöt väittivät lisäksi, että siviililain 2504-quater §:ssä estetään jakautumisen toteaminen pätemättömäksi sen jälkeen, kun julkaisua koskevat muodollisuudet on suoritettu.
- 29 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että kuudennen direktiivin 12 ja 19 artikla on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä siviililain 2503 §:llä, 2504-quater §:llä, 2506-ter §:llä ja 2506-quater §:n viimeisellä momentilla.
- 30 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa tarkemmin sanoen, että Italian lainsäätäjät on pannessaan täytäntöön kuudennen direktiivin 12 artiklan, joka koskee jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden sellaisten velkojien etuja, joiden saatavat ovat syntyneet ennen jakautumissuunnitelman julkaisemista, säätänyt, että velkojat, joiden saatavat ovat syntyneet ennen jakautumista, voivat vastustaa jakautumista lyhyessä määräajassa. Se on myös säätänyt, että jokainen yhtiö on sille siirrettyjen tai jääneiden varojen tosiasiallisen arvon rajoissa yhteisvastuussa niistä jakautuvan yhtiön veloista, joita se yhtiö, jolle velvoite on siirretty, ei ole suorittanut. Lisäksi se on säätänyt, että jos jakautumista ei enää voida todeta pätemättömäksi, jakautumisesta mahdollisesti vahinkoa kärsineillä osakkailla tai ulkopuolisilla on oikeus saada vahingonkorvausta.
- 31 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa myös, että Italian lainsäätäjät on pannessaan täytäntöön kuudennen direktiivin 19 artiklan, joka koskee jakautumisen pätemättömyyttä, säätänyt, ettei jakautumista voida enää todeta pätemättömäksi sen jälkeen, kun se on rekisteröity kaupparekisteriin.
- 32 Siltä osin kuin on kyse siitä, voidaanko jakautuvan yhtiön velkojien nostama actio pauliana -kanne ottaa tutkittavaksi, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa myös sitä, että toimivaltaiset tuomioistuimet ovat kehittäneet kaksi vastakkaista oikeuskäytäntölinjaa.
- 33 Ensimmäisen oikeuskäytäntölinjan mukaan actio pauliana -kanne otetaan tutkittavaksi sillä perusteella, että – vaikka siviililain 2503 §:ssä tarkoitettua vastalauseen samoin kuin kyseisen lain 2901 §:ssä tarkoitettua takaisinsaantikanteen tavoitteena on velallisen omaisuudesta velkojille annetun takeen suojaaminen – nämä kanteet eivät ole toisiinsa rinnastettavissa. Ne eroavat toisistaan siltä osin kuin on kyse henkilöistä, jotka voivat tukeutua niihin, ajankohdasta, jolloin ne voidaan nostaa, vireillepanon määräajoista, siitä, että takaisinsaantikanteen tarkoituksena on seuraamusten määrääminen sääntöjenvastaisista menettelytavoista, ja lopuksi niiden vaikutuksista.
- 34 Toisen oikeuskäytäntölinjan mukaan jakautuvan yhtiön velkojat eivät voi nostaa takaisinsaantikannetta, kun otetaan huomioon kuudennen direktiivin tavoite, joka on sen varmistaminen, että jakautumisen vaikutukset tulevat lopullisiksi ja peruuttamattomiksi velkojiin nähden lyhyessä määräajassa, jotta voidaan turvata lukuisten sellaisten asianomaisten osapuolten suojaaminen, joita jakautuminen koskee, lukuun ottamatta jakautuvan yhtiön velkojia.

- 35 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa tältä osin, että oikeusvarmuuden turvaaminen, joka koskee jakautumisen vaikutuksia ja jakautumisen osapuolten etuja ja joka on yksi kuudennen direktiivin tavoitteista, voidaan varmistaa vain siinä tapauksessa, että kuudennen direktiivin 12 artiklassa tarkoitettujen kanteiden nostamatta jättäminen johtaa siihen, etteivät velkojat voi nostaa myöhemmin muita kanteita suojatakseen velallisen omaisuutta koskevia takeitaan. Näin ollen kuudennen direktiivin 19 artiklassa tarkoitettun pätemättömyyden käsitteen on katettava kaikki kanteet, joista seuraa jakautumisen tehottomuus, olipa se absoluuttista tai suhteellista, ja riippumatta viimeksi mainitussa tapauksessa jakautumisen pätevydestä.
- 36 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa kuitenkin, ettei kuudennen direktiivin 12 artikla estä nostamasta myöhemmin kannetta, jolla pyritään suojaamaan velallisen omaisuudesta velkojille annettua taetta, ja että pätemättömyyskanteen ja actio pauliana -kanteen välillä on kansallisessa oikeudessa tiettyjä eroja.
- 37 Tässä tilanteessa Corte d'appello di Napoli päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Voivatko jakautuneen yhtiön velkojat, joiden saatavat ovat syntyneet ennen jakautumista ja jotka eivät ole esittäneet siviililain 2503 §:n mukaista vastalauseita (eivätkä siis ole käyttäneet kuudennen direktiivin 12 artiklan täytäntöönpanemiseksi säädettyä oikeussuojakeinoa), nostaa siviililain 2901 §:n nojalla takaisinsantikanteen (eli actio pauliana -kanteen) jakautumisen täytäntöönpanon jälkeen vaatiakseen sen toteamista tehottomaksi heihin nähden, jolloin heidät siis asetettaisiin ulosoton yhteydessä parempaan asemaan kuin vastaanottavan yhtiön tai vastaanottavien yhtiöiden velkojat sekä etusijalle viimeksi mainittujen yhtiöiden osakkaisiin nähden?
- 2) Viittaako kuudennen direktiivin 19 artiklassa tarkoitettu pätemättömyyden käsite vain kanteisiin, jotka koskevat jakautumisen pätevyyttä, vai myös kanteisiin, jotka eivät koske jakautumisen pätevyyttä mutta joissa vaaditaan sen toteamista tietyssä suhteessa tehottomaksi tai sen peräyttämistä?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Sovellettava direktiivi

- 38 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa ennakkoratkaisupyynnössään sekä kuudenteen direktiiviin että tietyistä yhtiöoikeuden osa-alueista 14.6.2017 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin (EU) 2017/1132 (EUVL 2017, L 169, s. 46), joka tuli voimaan 20.7.2017 ja jolla kumottiin kuudes direktiivi. Koska kaikki pääasian tosiseikat ovat tapahtuneet ennen direktiivin 2017/1132 voimaantulopäivää, sovelletaan asiassa kuudetta direktiiviä.

Unionin tuomioistuimen toimivalta

- 39 Komissio on esittänyt epäilyjä unionin tuomioistuimen toimivallasta ratkaista nyt käsiteltävä ennakkoratkaisupyynnöillä perusteella, ettei pääasia kuuluisi kuudennen direktiivin soveltamisalaan, koska ainoastaan osa Costruzioni Ing. G. Iandolon varoista on siirretty I.G.I:lle.
- 40 Komission mukaan kuudennen direktiivin 21 artiklan 1 kohdasta, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 2 artiklan 1 kohdan kanssa, nimittäin ilmenee, että direktiiviä sovelletaan jakautumiseen uusia yhtiöitä perustamalla vain siinä tapauksessa, että jakautuvan yhtiön kaikki varat ja vastuut siirretään.

- 41 Kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 43 kohdassa, kuudennen direktiivin otsikosta ilmenee, että direktiivi koskee osakeyhtiöiden jakautumista. Kyseisen direktiivin 1 artiklasta, luettuna yhdessä kolmannen direktiivin 1 artiklan 1 kohdan kanssa, seuraa myös, että Italian tasavallan osalta kuudetta direktiiviä sovelletaan osakeyhtiöihin (*società per azioni*). *Costruzioni Ing. G. Iandolo* ja *I.G.I.* eivät kuitenkaan ole osakeyhtiöitä vaan rajavastuuyhtiöitä (*società a responsabilità limitata*).
- 42 Toisaalta kuudennen direktiivin 21 artiklassa tarkoitetaan jakautumisella uusia yhtiöitä perustamalla menettelyä, jossa yhtiö purkautuen selvitysmenettelyttä siirtää kaikki varansa useammalle kuin yhdelle uudelle yhtiölle. *Costruzioni Ing. G. Iandolo* ei kuitenkaan ole siirtänyt kaikkia varojaan useammalle kuin yhdelle yhtiölle vaan ainoastaan osan varoistaan yhdelle yhtiölle, eli *I.G.I.*lle.
- 43 Näin ollen pääasiassa kyseessä oleva jakautuminen ei kuulu suoraan kuudennen direktiivin soveltamisalaan.
- 44 SEUT 267 artiklan mukaisesti unionin tuomioistuimella on toimivalta antaa ennakkoratkaisu perussopimusten sekä Euroopan unionin toimielinten antamien säädösten tulkinnasta. Tässä artiklassa perustetun unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisen yhteistyön yhteydessä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämällä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Näin ollen on niin, että silloin, kun kansallisten tuomioistuinten esittämät ennakkoratkaisukysymykset koskevat unionin oikeuteen kuuluvien oikeussääntöjen tulkintaa, unionin tuomioistuimen on lähtökohtaisesti ratkaistava ne (tuomio 31.5.2018, *Ernst & Young*, C-633/16, EU:C:2018:371, 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 45 Unionin tuomioistuin on tämän oikeuskäytännön nojalla useaan otteeseen katsonut, että sillä on toimivalta ratkaista unionin oikeuteen kuuluvia oikeussääntöjä koskevia ennakkoratkaisukysymyksiä sellaisissa tapauksissa, joissa pääasian tosiseikat jäävät unionin oikeuden välittömän soveltamisalan ulkopuolelle mutta joissa unionin oikeussääntöjä sovelletaan kansallisen oikeuden nojalla, koska siinä viitataan kyseisten oikeussääntöjen sisältöön. Vaikka pääasian tosiseikat eivät suoraan kuulu unionin oikeuden soveltamisalaan, kyseiset oikeussäännöt on näissä tapauksissa tehty sovellettaviksi kansallisella lainsäädännöllä, jossa noudatetaan unionin oikeudessa annettuja ratkaisuja täysin jäsenvaltion sisäisten tilanteiden ratkaisemiseksi (ks. vastaavasti tuomio 18.10.1990, *Dzodzi*, C-297/88 ja C-197/89, EU:C:1990:360, 37 kohta; tuomio 17.7.1997, *Leur-Bloem*, C-28/95, EU:C:1997:369, 27 ja 32 kohta sekä tuomio 15.11.2016, *Ullens de Schooten*, C-268/15, EU:C:2016:874, 53 kohta).
- 46 Kun kansallisessa lainsäädännössä noudatetaan täysin jäsenvaltion sisäisten tilanteiden ratkaisemiseksi unionin oikeudessa annettuja ratkaisuja, jotta muun muassa vältettäisiin maan omien kansalaisten syrjintä tai mahdolliset kilpailun vääristymiset tai jotta varmistuttaisiin samanlaisesta menettelystä toisiinsa rinnastettavissa tilanteissa, unionilla on nimittäin selvä intressi siihen, että unionin oikeudesta omaksuttuja oikeussääntöjä tai käsitteitä tulkitaan yhdenmukaisesti, jotta vältettäisiin myöhemmät tulkintaerot, eikä tämä riipu siitä, missä olosuhteissa näitä oikeussääntöjä tai käsitteitä sovelletaan. Näin ollen se, että unionin tuomioistuin tulkitsee unionin oikeussääntöjä täysin jäsenvaltion sisäisissä tilanteissa, voidaan perustella sillä, että näitä oikeussääntöjä sovelletaan kansallisen oikeuden nojalla suoraan ja ehdottomasti, jotta voidaan taata, että jäsenvaltion sisäisiä tilanteita sekä tilanteita, joihin sovelletaan unionin oikeutta, kohdellaan samalla tavoin (tuomio 21.12.2011, *Cicala*, C-482/10, EU:C:2011:868, 18 ja 19 kohta sekä tuomio 21.11.2019, *Deutsche Post ym.*, C-203/18 ja C-374/18, EU:C:2019:999, 37 kohta).
- 47 Jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on kääntynyt unionin tuomioistuimen sellaisen tilanteen yhteydessä, joka ei suoraan kuulu unionin oikeuden soveltamisalaan, ja on pelkästään ilmoittanut, että kyseessä olevaa kansallista säännöstöä sovelletaan erotuksetta sekä tilanteisiin, joihin sovelletaan kyseessä olevia unionin oikeussääntöjä, että täysin jäsenvaltion sisäisiin tilanteisiin, unionin

tuomioistuin ei voi katsoa, että kyseisten oikeussääntöjen tulkintaa koskeva ennakkoratkaisupyyntö on tälle kansalliselle tuomioistuimelle tarpeellinen siinä vireillä olevan oikeusriidan ratkaisemiseksi (ks. vastaavasti tuomio 15.11.2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, 54 kohta).

- 48 Ennakkoratkaisupyyntöstä on ilmevä ne konkreettiset seikat, joiden perusteella voidaan todeta, että unionin oikeussääntöjä sovelletaan kansallisen oikeuden nojalla suoraan ja ehdottomasti, jotta voidaan taata, että jäsenvaltion sisäisiä tilanteita sekä tilanteita, joihin sovelletaan unionin oikeutta, kohdellaan samalla tavoin (tuomio 20.9.2018, Fremoluc, C-343/17, EU:C:2018:754, 21 kohta).
- 49 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tätä varten ilmoitettava unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 94 artiklan mukaisesti, miltä osin ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa vireillä olevalla oikeusriidalla sen puhtaasti sisäisestä luonteesta huolimatta on sellainen liittymä unionin oikeussääntöihin, joka tekee pyydetyn tulkinnan välttämättömäksi oikeusriidan ratkaisemiseksi. Nämä vaatimukset ilmenevät myös kansallisille tuomioistuimille ennakkoratkaisupyyntöjen tekemisestä annetuista Euroopan unionin tuomioistuimen suosituksista (EUVL 2019, C 380, s. 1).
- 50 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, joka on ainoana toimivaltainen tulkitsemaan kansallista oikeutta SEUT 267 artiklalla perustetussa tuomioistuinten välisen yhteistyön järjestelmässä, on täsmentänyt, että kuudennen direktiivin 12 ja 19 artikla on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä siviililain 2503 §:llä, 2504-quater §:llä, 2506-ter §:llä ja 2506-quater §:n viimeisellä momentilla, joiden soveltamista pääasian osapuolet ovat nyt käsiteltävässä asiassa vaatineet. Kuten komissio toteaa, tämä ilmenee 16.1.1991 annetusta asetuksesta nro 22, joka koskee sulautumisista ja jakautumisista annettujen direktiivien 78/855/ETY ja 82/891/ETY täytäntöönpanoa 26.3.1990 annetun lain nro 69 2 §:n 1 momentin mukaisesti (decreto legislativo n. 22 – Attuazione delle direttive n. 78/855/CEE e n. 82/891/CEE in materia di fusioni e scissioni societarie, ai sensi dell'art. 2, comma 1, della legge 26 marzo 1990, n. 69) (GURI nro 19, 23.1.1991).
- 51 Ennakkoratkaisupyyntöstä ilmenee myös, että näitä siviililain säännöksiä, joilla kuudennen direktiivin 12 ja 19 artikla on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä, sovelletaan siviililain 2506 §:n mukaan sellaisiin jakautumisiin, joissa yhtiö siirtää ainoastaan osan varoistaan yhdelle tai useammalle yhtiölle, kuten myös jakautumisiin, joissa yhtiö siirtää kaikki varansa useammalle kuin yhdelle yhtiölle, ja tämä koskee sekä osakeyhtiöitä että rajavastuuyhtiöitä.
- 52 Kun Italian lainsäätäjät on saattanut kuudennen direktiivin osaksi kansallista lainsäädäntöä tällä tavalla, se on päättänyt soveltaa kuudennen direktiivin 12 ja 19 artiklaa suoraan ja ehdottomasti myös sellaisiin rajavastuuyhtiöiden jakautumisiin, joissa yhtiö siirtää ainoastaan osan varoistaan toiselle yhtiölle.
- 53 Lisäksi on todettava, että kuudennen direktiivin 25 artiklassa, johon komissio on vedonnut kirjallisissa huomautuksissaan, ei kielletä kansallista lainsäätäjää soveltamasta kuudennessa direktiivissä säädettyä jakautumista koskevaa järjestelmää sellaisiin rajavastuuyhtiöiden jakautumisiin, joissa yhtiö luovuttaa ainoastaan osan varoistaan toiselle yhtiölle, kuten komissio on suullisessa käsittelyssä myöntänyt.
- 54 Tässä tilanteessa on katsottava, että unionin tuomioistuimella on toimivalta vastata ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin, toisin kuin komissio väittää.

Ennakkoratkaisupyyntöön tutkittavaksi ottaminen

- 55 I.G.I. väittää, että ennakkoratkaisupyyntö on jätettävä tutkimatta sillä perusteella, että siinä ei kuvata unionin tuomioistuimelle esitettyjä kysymyksiä koskevia tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, toisin kuin unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 94 artiklassa edellytetään. Lisäksi I.G.I. ja Costruzioni Ing. G. Iandolo väittävät, että esitetyt kysymykset ovat merkityksettömiä, koska velat, joita pääasian

vastaajat ovat pyrkinet suojaamaan nostamalla actio pauliana -kanteen, ovat kaikki lakanneet. Istunnossa komissio myös totesi, että jos kyseiset velat ovat tosiasiallisesti lakanneet, ennakkoratkaisupyynnö on vailla tarkoitusta ja se on jätettävä tutkimatta.

- 56 Tältä osin on muistutettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan olettamana on, että kansallisen tuomioistuimen niiden oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella, joiden määrittämisestä se vastaa ja joiden paikkansapitävyyden selvittäminen ei ole unionin tuomioistuimen tehtävä, esittämällä unionin oikeuden tulkintaan liittyvillä kysymyksillä on merkitystä asian ratkaisun kannalta. Unionin tuomioistuin voi jättää tutkimatta kansallisen tuomioistuimen esittämän pyynnön ainoastaan, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeussäännön tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (tuomio 10.7.2019, Federal Express Corporation Deutsche Niederlassung, C-26/18, EU:C:2019:579, 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 57 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä seuraa myös, että jotta unionin oikeutta voitaisiin tulkita siten, että tulkinta olisi kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllinen, sen on määritettävä esittämiinsä kysymyksiin liittyvät tosiseikat ja oikeudelliset seikat tai ainakin selostettava ne tosiseikkoja koskevat lähtökohdat, joihin nämä kysymykset perustuvat. Ennakkoratkaisupyynnössä on lisäksi ilmoitettava täsmällisesti ne syyt, joiden perusteella kansallinen tuomioistuin pyytää unionin oikeuden tulkintaa ja on päätenyt siihen, että ennakkoratkaisukysymysten esittäminen unionin tuomioistuimelle on tarpeellista (tuomio 19.12.2018, Stanley International Betting ja Stanleybet Malta, C-375/17, EU:C:2018:1026, 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 58 Ennakkoratkaisupyynnössä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kuvailee riittäväällä tavalla pääasiaan liittyviä oikeudellisia seikkoja ja tosiseikkoja ja selittää selvästi, että unionin tuomioistuimelle esitetyt kysymykset ovat tarpeen sen kysymyksen ratkaisemiseksi, onko sen käsiteltäväksi saatettu actio pauliana -kanne unionin oikeuden mukainen.
- 59 Lisäksi, kun otetaan huomioon ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen, joka on ainoana toimivaltainen tulkitsemaan kansallista oikeutta SEUT 267 artiklalla perustetussa tuomioistuinten välisen yhteistyön järjestelmässä, toimittamat tiedot, ei voida katsoa, että unionin tuomioistuimelle esitetyillä kysymyksillä ei ole yhteyttä pääasian tosiseikkoihin tai kohteeseen tai että ne koskevat luonteeltaan hypoteettista ongelmaa.
- 60 Ennakkoratkaisupyynnö on näin ollen otettava tutkittavaksi.

Ensimmäinen kysymys

- 61 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään olennaisilta osin sitä, onko kuudennen direktiivin 12 artiklaa tulkittava siten, että se on esteenä sille, että jakautuneen yhtiön velkojat, joiden saatavat ovat syntyneet ennen jakautumista ja jotka eivät ole käyttäneet kansallisessa säännöstössä kyseisen artiklan nojalla säädettyjä velkojien oikeussuojakeinoja, voivat nostaa actio pauliana -kanteen jakautumisen jälkeen vaatiakseen jakautumisen toteamista tehottomaksi heihin nähden sekä vaatiakseen vastaanottaneelle yhtiölle siirrettyä omaisuutta koskevia täytäntöönpano- tai turvaamistoimia.
- 62 Aluksi on todettava, että kuudennen direktiivin 22 artiklan 1 kohdan mukaan sen 21 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun jakautumiseen uusia yhtiöitä perustamalla sovelletaan, mitä kyseisen direktiivin 12 ja 19 artiklassa säädetään. Kyseisestä 22 artiklan 1 kohdasta ilmenee, että tässä yhteydessä jakautumiseen osallistuvilla yhtiöillä tarkoitetaan jakautuvaa yhtiötä ja vastaanottavilla yhtiöillä tarkoitetaan jokaista uutta yhtiötä.

- 63 Kuudennen direktiivin 12 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on järjestettävä riittävä suoja jakautuvien yhtiöiden niille velkojille, joiden saatavat ovat syntyneet ennen jakautumissuunnitelman julkaisemista mutta eivät ole erääntyneet ennen sitä.
- 64 Kuudennen direktiivin 12 artiklan 2 kohdassa säädetään, että kyseisen artiklan 1 kohdan soveltamista varten jäsenvaltioiden on säädettävä ainakin, että tällaisilla velkojilla on oikeus saada riittävät takeet, jos jakautuvan yhtiön ja sen yhtiön, jolle velvoite siirtyy jakautumissuunnitelman ehtojen mukaisesti, rahoitusasema tekee tällaisen suojan tarpeelliseksi ja mikäli näillä velkojilla ei vielä ole tällaisia takeita.
- 65 Kuudennen direktiivin 12 artiklan 3 ja 6 kohdasta, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 22 artiklan 1 kohdan kanssa, ilmenee lisäksi, että jäsenvaltiot voivat säätää, että uudet yhtiöt vastaavat yhteisvastuullisesti jakautuvan yhtiön velvoitteista.
- 66 Kuudennen direktiivin 12 artiklassa tarkoitettuihin jakautuvan yhtiön velkojien oikeussuojakeinoihin eivät tosin kuulu actio pauliana -kanteet.
- 67 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 59 ja 60 kohdassa, ilmaisun ”ainakin” käyttö kuudennen direktiivin 12 artiklan 2 kohdassa osoittaa kuitenkin, että kyseisessä artiklassa säädetään jakautuvan yhtiön velkojien etujen suojaa koskevasta vähimmäisjärjestelmästä sellaisten saatavien osalta, jotka ovat syntyneet ennen jakautumissuunnitelman julkaisemista mutta eivät ole erääntyneet ennen sitä. Mainitussa kohdassa ei näin ollen estetä jäsenvaltioita säätämästä näiden saatavien osalta muista velkojien oikeussuojakeinoista.
- 68 Kuudennen direktiivin 12 artiklasta ei myöskään ilmene, että se, ettei kansallisessa säännöstössä kyseisen artiklan nojalla säädettyjä jakautuvan yhtiön velkojien oikeussuojakeinoja ole käytetty, estäisi velkojia käyttämästä muita kuin kyseisessä artiklassa lueteltuja oikeussuojakeinoja.
- 69 Tässä tilanteessa on katsottava, että – kun otetaan huomioon tämän direktiivin johdanto-osan kahdeksannessa perustelukappaleessa mainittu tavoite suojata velkojia, mukaan lukien joukkovelkakirjojen haltijat, ja niitä, joilla on jakautumiseen osallistuvia yhtiöitä kohtaan muita vaatimuksia, jakautumisesta mahdollisesti aiheutuvalta vahingolta – kuudennen direktiivin 12 artiklassa ei suljeta pois mahdollisuutta, että jakautuneen yhtiön velkojat nostavat pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen actio pauliana -kanteen, jos jakautuneen yhtiön ja sen yhtiön, jolle velvoite on siirtynyt jakautumissuunnitelman ehtojen mukaisesti, rahoitusasema tekee tällaisen suojan tarpeelliseksi. Tällaisen kanteen vaikutukset eivät kuitenkaan saa olla ristiriidassa kyseisen säännöksen tavoitteen kanssa.
- 70 Tässä yhteydessä on todettava, että ensimmäisen kysymyksen sanamuodostakin ilmenee, että siviililain 2901 §:ssä säädetyn kaltainen jakautuneen yhtiön velkojien nostama actio pauliana -kanne mahdollistaa sen, että velkojat asetetaan ulosoton yhteydessä yhtäältä parempaan asemaan kuin vastaanottaneen yhtiön tai vastaanottaneiden yhtiöiden velkojat ja toisaalta etusijalle viimeksi mainittujen yhtiöiden osakkaisiin nähden. Kun otetaan huomioon, että pääasiassa kyseessä oleva jakautuminen on toteutettu perustamalla uusi yhtiö, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen viittaus vastaanottavaan yhtiöön tai vastaanottaviin yhtiöihin on ymmärrettävä siten, että sillä tarkoitetaan perustettua uutta yhtiötä tai perustettuja uusia yhtiöitä.
- 71 Velkojien vähimmäissuojajärjestelmä, josta säädetään kuudennen direktiivin 12 artiklan 1 kohdassa, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 22 artiklan 1 kohdan kanssa, koskee kuitenkin jakautuvan yhtiön velkojia eikä perustettujen uusien yhtiöiden velkojia tai osakkaita, koska näitä yhtiöitä ei ollut ennen jakautumista.
- 72 Kuudennen direktiivin 12 artiklan 4 kohdasta, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 2 artiklan 3 kohdan ja kolmannen direktiivin 13 artiklan 3 kohdan kanssa, seuraa lisäksi, että suoja ”voi olla erilainen” perustettujen uusien yhtiöiden velkojille ja jakautuvan yhtiön velkojille.

- 73 Kuudennen direktiivin 12 artiklassa ei siis edellytetä, että jäsenvaltioiden säätämä perustettujen uusien yhtiöiden velkojien suoja vastaisi jakautuvan yhtiön velkojien suoja.
- 74 Näistä kaikista säännöksistä voidaan siis päätellä, että kuudennella direktiivillä toteutettu yhdenmukaistamisen vähimmäistaso, joka koskee jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden velkojien etujen suoja, ei ole esteenä sille, että silloin, kun on kyse jakautumisesta perustamalla uusi yhtiö, kuten pääasiassa, etusija annetaan jakautuvan yhtiön velkojien etujen suojalle.
- 75 Kaiken edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että kuudennen direktiivin 12 artiklaa, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 21 ja 22 artiklan kanssa, on tulkittava siten, ettei se ole esteenä sille, että jakautuneen yhtiön velkojat, joiden saatavat ovat syntyneet ennen jakautumista ja jotka eivät ole käyttäneet kansallisessa säännöstössä kyseisen 12 artiklan nojalla säädettyjä velkojien oikeussuojakeinoja, voivat nostaa actio pauliana -kanteen jakautumisen jälkeen vaatiakseen jakautumisen toteutusta tehostomaksi heihin nähden sekä vaatiakseen perustetulle uudelle yhtiölle siirrettyä omaisuutta koskevia täytäntöönpano- tai turvaamistoimia.

Toinen kysymys

- 76 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella kysymyksellään olennaisilta osin sitä, onko kuudennen direktiivin 19 artiklaa, jossa säädetään jakautumisen pätemättömyydestä, tulkittava siten, että se on esteenä sille, että jakautuneen yhtiön velkojat voivat nostaa jakautumisen jälkeen actio pauliana -kanteen, joka ei vaikuta tämän jakautumisen pätevyyteen vaan jonka vaikutus on ainoastaan se, ettei jakautumiseen voida vedota suhteessa kyseisiin velkoihin.
- 77 Jakautumisen pätemättömyydestä säädetään kuudennen direktiivin 19 artiklassa. Erityisesti kyseisessä artiklassa rajoitetaan pätemättömyyteen johtavia tilanteita ja säädetään lyhyestä määräajasta, jossa pätemättömyyttä koskeva oikeudenkäynti voidaan panna vireille, sekä vahvistetaan, että jos puute, jonka perusteella jakautuminen voidaan todeta pätemättömäksi, voidaan korjata, kyseessä oleville yhtiöille on asetettava määräaika sitä varten.
- 78 Pätemättömyyden käsitettä ei määritellä kuudennessa direktiivissä.
- 79 Koska direktiivissä ei määritellä kyseistä käsitettä, sen merkitys ja ulottuvuus on unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan määritettävä käytetyn ilmauksen tavanomaisen merkityksen mukaan ottamalla samalla huomioon se asiayhteys, jossa sitä käytetään, ja sen säännösten tavoitteet, johon se kuuluu (tuomio 26.7.2017, Jafari, C-646/16, EU:C:2017:586, 73 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 80 Pätemättömyyden käsitteellä viitataan yleiskielessä tavanomaisesti kanteisiin, joilla vaaditaan kumoamaan toimi, mikä johtaa kyseisen toimen poistumiseen, ja poistumisen vaikutukset kohdistuvat kaikkiin.
- 81 Asiayhteys, jossa pätemättömyyden käsitettä käytetään, ja kuudennen direktiivin tavoitteet vahvistavat käsitteen kyseisen merkityksen, kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 73–75 kohdassa.
- 82 Mainitun käsitteen asiayhteydestä on todettava, että kuudennen direktiivin 19 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetään, että jakautumiset, jotka ovat tulleet voimaan, voidaan todeta pätemättömiksi vain kolmessa tapauksessa, eli niiden laillisuuden oikeudellisen tai hallinnollisen ennakkovalvonnan puutteen tai virallisen vahvistamisen puutteen perusteella tai jos näytetään, että jakautumissuunnitelman hyväksyneen yhtiökokouksen päätös on pätemätön tai moitteenvaarainen kansallisen oikeuden mukaan.

- 83 Nämä kolme pätemättömyystapausta koskevat kuitenkin jakautumisen toteuttamista, ja ne vaikuttavat itse jakautumisen olemassaoloon. Kyse on siis tapauksista, jotka johtavat jakautumisen poistumiseen.
- 84 Kuudennen direktiivin johdanto-osan 11. perustelukappaleesta ilmenee kyseisen direktiivin tavoitteiden osalta, että unionin lainsäätävä on katsonut, että oikeusvarmuuden turvaamiseksi jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden, niiden ja ulkopuolisten sekä niiden jäsenten välisissä suhteissa pätemättömyyteen johtavia tilanteita on rajoitettava säätämällä, että puutteet on voitava oikaista aina, kun se on mahdollista, sekä rajoittamalla sitä määräaika, jossa pätemättömyyttä koskeva oikeudenkäynti voidaan panna vireille. Tämä kuudennen direktiivin tavoite, joka on toteutettu direktiivin 19 artiklalla, vahvistaa sen, että jakautumisen pätemättömyyden vaikutukset kohdistuvat kaikkiin.
- 85 Pätemättömyyskanteen tarkoituksena on saada vahvistus sille, ettei jakautumista ole toteutettu vaatimusten mukaisesti, mutta pääasiassa kyseessä olevan actio pauliana -kanteen kohteena on vain sellaisten velkojien suoja, joiden oikeuksia jakautuminen on loukannut, kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 79 kohdassa.
- 86 Ennakkoratkaisupyynnöstä käy nimittäin ilmi, että pääasian vastaajien siviililain 2901 §:n nojalla nostaman actio pauliana -kanteen vaikutus on ainoastaan se, ettei kyseessä olevaan jakautumiseen ja erityisesti sitä koskevaan tietyn omaisuuden siirtoon voida vedota suhteessa heihin. Kyseinen kanne ei vaikuta tämän jakautumisen pätevyyyteen, eikä se myöskään johda jakautumisen poistumiseen tai tuota kaikkiin kohdistuvia vaikutuksia.
- 87 Näin ollen kyseinen kanne ei kuulu kuudennen direktiivin 19 artiklassa tarkoitetun pätemättömyyden käsitteen alaan.
- 88 Kaiken edellä esitetyn perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että kuudennen direktiivin 19 artiklaa, jossa säädetään jakautumisen pätemättömyydestä, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 21 ja 22 artiklan kanssa, on tulkittava siten, ettei se ole esteenä sille, että jakautuneen yhtiön velkojat nostavat jakautumisen jälkeen actio pauliana -kanteen, joka ei vaikuta tämän jakautumisen pätevyyyteen vaan jonka vaikutus on ainoastaan se, ettei jakautumiseen voida vedota suhteessa kyseisiin velkoihin.

Oikeudenkäyntikulut

- 89 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla osakeyhtiöiden jakautumisesta 17.12.1982 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 82/891/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna 13.11.2007 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2007/63/EY, 12 artiklaa, luettuna yhdessä mainitun direktiivin 82/891 21 ja 22 artiklan kanssa, on tulkittava siten, ettei se ole esteenä sille, että jakautuneen yhtiön velkojat, joiden saatavat ovat syntyneet ennen jakautumista ja jotka eivät ole käyttäneet kansallisessa säännöstössä kyseisen 12 artiklan nojalla säädettyjä velkojien oikeussuojakeinoja, voivat nostaa actio pauliana -kanteen jakautumisen jälkeen vaatiakseen jakautumisen toteamista tehottomaksi heihin nähden sekä vaatiakseen perustetulle uudelle yhtiölle siirrettyä omaisuutta koskevia täytäntöönpano- tai turvaamistoimia.**

- 2) **Direktiivin 82/891, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2007/63, 19 artiklaa, jossa säädetään jakautumisen pätemättömyydestä, luettuna yhdessä mainitun direktiivin 82/891 21 ja 22 artiklan kanssa, on tulkittava siten, ettei se ole esteenä sille, että jakautuneen yhtiön velkojat nostavat jakautumisen jälkeen actio pauliana -kanteen, joka ei vaikuta tämän jakautumisen pätevyysvaan jonka vaikutus on ainoastaan se, ettei jakautumiseen voida vedota suhteessa kyseisiin velkoihin.**

Allekirjoitukset